

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Postboks 4710, Sluppen
7468 TRONDHEIM

Deres ref
2012/2936

Vår ref
15/1318-8

Dato
08.09.2015

Bjugn kommune - Innsigelse til rundkjøring Fv.710 i Områderegulering Botngård Øst

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sin oversendelse av 11. mars 2015, der «Områderegulering Botngård Øst» oversendes for endelig avgjørelse etter plan- og bygningslovens § 12-13.

Det foreligger innsigelse fra Sør-Trøndelag fylkeskommune til valg av rundkjøring som kryssløsning i planforslag alternativ 1 og 3. Innsigelsen er begrunnet med hensynet til Fv.710 sin funksjon som regional hovedveg. Etablering av rundkjøring i Haugenkrysset for å knytte Fv.118 (Alf Nebbs gate), Fv.113 og Arnfinn Astads vei sammen med Fv.710 vil gjøre at hastigheten må reduseres, og slik sett gjøre trafikkfremkommeligheten på Fv.710 dårligere. Fylkeskommunen viser til at strekningen pr. i dag har en fartsgrense på 80 km/t, og at en rundkjøring med fotgjengerkryssing i plan antagelig vil kreve en 50 km/t sone. Sør-Trøndelag fylkeskommune mener derfor at det må etableres vanlig T-kryss med venstresvingsfelt etter planforslag alternativ 2 og 4.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet godkjenner områderegulering for «Botngård Øst» etter alternativ 1, med rundkjøring for Fv.710 i Haugenkrysset, som vedtatt av Bjugn kommunestyre den 24. juni 2014. I denne saken finner departementet at nytten av en rundkjøring i Haugenkrysset for den framtidige utviklingen av tettstedet Botngård framstår som større enn ulempene for gjennomgangstrafikken på Fv.710. Det settes som vilkår at den geometriske utformingen av rundkjøringen omarbeides slik at den blir i samsvar med anbefalingene i Statens vegvesen Håndbok N100 «Veg- og gateutforming». Det må også vurderes ytterligere tiltak for å sikre myke trafikanter, herunder mulighetene for å få anlagt planskilt kryssing for gående og syklende.

Innsigelsen fra Sør-Trøndelag fylkeskommune tas dermed ikke til følge.

Bakgrunn for saken

I samfunnsdelen av Bjugn kommunes kommuneplan 2012-2025 er målsettingen at Bjugn-samfunnet skal utvikles ut fra en forventning om at inntil 8000 personer skal kunne bo i Bjugn innen utgangen av år 2025. Den forventede befolkningsveksten utgjør et markant nytt utviklingstrekk i Bjugn, og vil innebære en gjennomgripende endring av Bjugn-samfunnet. Den forventede veksten er knyttet til etablering av ny kampflybase på Ørlandet samt utvikling av havbruksnæringen og vindkraft i Fosen-regionen. Rambølls rapport «Demografi og behov som følge av ny kampflybase – utredning» anslår en befolkningsvekst på 20 % for Ørland og Bjugn kommuner i et 15-års perspektiv.

For å legge til rette for den forventede befolkningsveksten har kommunen satt i gang en prosess med sentrumsutvikling av Botngård, som utvikles ut fra visjonen «*Den Grønne Landsbyen ved Fjorden*». Botngård er kommunesenteret til Bjugn kommune og ligger ca. 15 km fra Ørland kommunes kommunesenter Brekstad. Planarbeidet skal fremme et mer fortettet og urbant sentrum med grønne kvaliteter. Kommunen ønsker å rydde opp i de trafikale forholdene, og trafiksikkerhet og fremkommelighet i og rundt Botngård sentrum omtales derfor som et av de viktigste temaene i planarbeidet.

Områderegulering av Botngård Øst ble igangsatt i september 2013, som en del av Bjugn kommunes sentrumsutviklingsprosjekt. Hovedformålet med planarbeidet har vært å regulere området langs Prestdalsveien til boligformål med blokkbebyggelse, og å regulere innendringer av vegsystemet i området. Botngård Øst er i kommuneplanens arealdel del av en hensynssone for omforming med krav om felles planlegging.

Gjennom planarbeidet har ulike alternativer blitt vurdert. Det gjelder både for kryssløsningen i Haugenkrysset (Fv.710, Fv.118, Fv.113 og Arnfinn Astads vei) og type bebyggelse for det nye boligområdet. For Haugenkrysset er det vurdert en løsning med rundkjøring og en løsning med tre T-kryss og undergang under Fv.710. Haugenkrysset er lokalisert om lag 700 meter øst for eksisterende rundkjøring som fordeler trafikk inn til Botngård sentrum og videre langs Fv.710 mot Ørland. Dagens fartsgrense på Fv.710 gjennom Haugenkrysset og fram til den eksisterende rundkjøringen er 80 km/t.

Bjugn kommune legger vekt på at trafikkstrømmer og parkering er viktig for å få til en god sentrumsutvikling. Både myke trafikanter og bilister må oppfatte vegsystemet som oversiktlig, trygt og effektivt. Kommunen har fått utarbeidet en egen delrapport om vegsystemet i Botngård. Her omtales Haugenkrysset som en "midlertidig løsning" med tre T-kryss med korte avstander. Vegstrekningen er ulykkesutsatt. Kommunens konklusjon er at etablering av rundkjøring i Haugenkrysset vil ivareta myke trafikanter og fordele biltrafikken på en effektiv måte. Kommunen viser også til at den optimale kryssløsningen i Haugenkrysset er å etablere rundkjøring med undergang for myke trafikanter, men at en slik løsning ikke er innenfor realiserbare økonomiske rammer.

Planforslaget ble lagt ut til offentlig ettersyn og sendt på høring i april 2014 med fire ulike kombinasjoner av kryssløsninger og bebyggelse. Disse er henholdsvis:

Alt.1 – rundkjøring/lav blokkbebyggelse

Alt.2 – T-kryss/lav blokkbebyggelse

Alt.3 – rundkjøring/høyhus

Alt.4 – T-kryss/høyhus

Av disse var Alt.1 med rundkjøring i Haugenkrysset og lav blokkbebyggelse kommunens foretrukne alternativ. Formålet med de foreslåtte endringene i det lokale hovedvegssystemet er å flytte all gjennomgangstrafikk og deler av adkomsttrafikken fra Alf Nebbs gate til Sentrumsveien og Fv.710, for å gjøre hovedgata i Botngård mer attraktiv som oppholdsgate. Det kom inn fire høringsuttalelser ved offentlig ettersyn, og tre av disse inneholdt innsigelser. I tillegg til innsigelsene ble det også gitt noen faglige råd.

Statens vegvesen Region midt har i sin høringsuttalelse av 27. mai 2014 på vegne av Sør-Trøndelag fylkeskommune som vegeier fremmet følgende vilkår for egengodkjenning: *«Reguleringsplanens alternativ 1 og 3 med rundkjøring må tas ut av planforslaget av hensyn til vegens funksjon som regional hovedveg. Vi minner om at dersom våre vilkår for egengodkjenning ikke imøtekommes, er dette å betrakte som innsigelse til planforslaget.»*

Statens vegvesen viser til at de tidlig i planprosessen kom med innspill på at det er lite ønskelig med rundkjøring som kryssløsning på Fv.710, og mener denne fylkesvegen har en viktig regional funksjon som ikke ønskes nedbygd. Den aktuelle strekningen har i dag en fartsgrense på 80 km/t, og en rundkjøring slik kommunen ønsker gjør at hastigheten vil måtte reduseres. Statens vegvesen mener trafikksikkerhetstiltak kan løses på andre måter, og at alternativ 2 eller 4 med kanalisering av trafikk, venstresvingfelt og planskilt kryssing for myke trafikanter er en bedre løsning enn en rundkjøring for Fv.710 i Haugenkrysset.

Fylkesutvalget i Sør-Trøndelag fylkeskommune behandlet områdereguleringen for Botngård Øst i sitt møte den 10. juni 2014 og vedtok følgende vilkår for egengodkjenning: *«Foreslåtte rundkjøring i Haugenkrysset på Fv.710, slik reguleringsplanens alternativ 1 og 3 viser, tas ut av planforslaget. Dersom vilkåret ikke aksepteres innebærer dette innsigelse.»*

Fylkeskommunens innsigelse mot rundkjøringen i Haugenkrysset begrunnes med at det ikke er ønskelig med en nedbygging av Fv.710s funksjon som regional hovedveg, ved at det bygges rundkjøring. Fv.710 er en regional hovedveg som vil ta mye av trafikken mot kampflybasen på Ørland. Strekningen har pr. i dag en fartsgrense på 80 km/t. En rundkjøring med fotgjengerkryssing i plan vil antagelig kreve en sone med fartsgrense 50 km/t. De fem armene i rundkjøringen har ulike trafikkmengder og fartsgrenser, og en rundkjøring vil trolig gjøre trafikkopplevelsen uoversiktlig samt gjøre framkommeligheten på Fv.710 dårligere. Fylkeskommunen kan ikke se at forslaget har noen trafikksikkerhetsgevinst.

Fylkeskommunen omtaler også at det er grunn til å tro at en større del av gjennomgangstrafikken vil bli trukket inn i Botngård med en rundkjøring på grunn av dårligere trafikkframkommelighet på Fv.710. Fylkeskommunen mener at både lokale trafikkforhold og regionale interesser vil komme bedre ut ved å opprettholde Fv.710 slik den er i dag.

Bjugn kommunestyre vedtok i sitt møte 24. juni 2014 enstemmig «Områderegulering for Botngård Øst, alternativ 1» (rundkjøring/lav blokkbebyggelse), med tilhørende reguleringsbestemmelser og planbeskrivelse. I vedtaket besluttet kommunestyret at de deler av planen som ikke er omfattet av innsigelse skal ha rettsvirkning, jf. pbl § 12-13.

Meklingsmøte ble avholdt 12. november 2014 hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. I meklingsmøtet deltok Bjugn kommune, Sør-Trøndelag Fylkeskommune og Statens vegvesen som faginstans. Det ble ikke oppnådd enighet mellom partene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag anbefaler i sin oversendelse at innsigelsen fra Sør-Trøndelag fylkeskommune ikke imøtekommes. Fylkesmannen vektlegger at Bjugn kommune har foretatt gode og grundige vurderinger for det overordnede vegsystemet i Botngård sentrum. Videre har kommunen foretatt alternative vurderinger av kryssløsninger, men har kommet til at rundkjøring i Haugenkrysset vil gi bedre trafikkflyt, bedre oversikt over svingebevegelser og bedret trafikk sikkerhet. Ut i fra en vektlegging av det lokaldemokratiske handlingsrommet mener fylkesmannen at de avveininger kommunen har foretatt, bør telle sterkere enn at etablering av rundkjøringen medfører en hastighetsreduksjon til 50 km/t på strekningen fra Haugenkrysset til Botngård sentrum.

Befaring og møte i saken ble avholdt 7. mai 2015. Tilstede var representanter fra Bjugn kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Statens vegvesen Region midt, Statens vegvesen Vegdirektoratet, Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Samferdselsdepartementet (SD) tilrår i sitt høringsbrev av 8. juni 2015 at Sør-Trøndelag fylkeskommunes innsigelse tas til følge. SD vedlegger Vegdirektoratets høringsbrev til SD av 26. mai 2015.

SDs vurdering er at en rundkjøring, slik kommunen ønsker, vil være med på å senke farten, og gjøre det lettere for de som skal av og på Fv.710. For de som skal rett frem på Fv.710 vil en rundkjøring og lavere fart bidra til dårligere trafikkfremkommelighet. En løsning med T-kryss vil skape god framkommelighet for de som skal forbi Botngård og videre på Fv.710. SD kan ikke se at det er hensiktsmessig med rundkjøring i Haugenkrysset, og viser til at Fv.710 i dag og i overskuelig framtid i hovedsak er en gjennomfartsåre som skal ha god framkommelighet for gjennomfartstrafikken. SD mener at det i minst mulig grad bør anlegges rundkjøringer på hovedveger med stor grad av gjennomfartstrafikk, fordi rundkjøringene vil sinke gjennomfartstrafikken.

SD påpeker at verken Bjugn kommune eller Sør-Trøndelag fylkeskommune har avklart opplegg for finansiering av en eventuell vegomlegging på Fv.710. Statens vegvesen har anslått at en løsning med rundkjøring har et kostnadsoverslag på 15-20 millioner kroner. Det er ikke vurdert kostnader for å etablere venstresvingefelt for de eksisterende T-kryssene, men en undergang for de myke trafikantene (planskilt kryssing) er anslått til å koste 4-5 millioner kroner.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets vurdering

Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal ta stilling til om områderegulering for Botngård Øst kan godkjennes etter alternativ 1 med rundkjøring for Fv.710 i Haugenkrysset slik Bjugn kommune har vedtatt, eller om Haugenkrysset skal utformes med vanlige T-kryss etter planforslag alternativ 2.

Saken behandles etter plan- og bygningsloven. Etter § 5-4 første ledd kan berørt statlig og regionalt organ fremme innsigelse til forslag til reguleringsplan i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde. Etter § 12-13 andre ledd avgjør departementet om innsigelsen skal tas til følge, og departementet kan i den forbindelse gjøre de endringer i planen som finnes påkrevd.

Departementet viser til at Statens vegvesen Håndbok N100 «Veg- og gateutforming» angir kravene til ulike vegtyper ut fra definerte dimensjoneringsklasser. Det er i saken opplyst at Fv.710 i dag har en ÅDT (årsdøgntrafikk) på 1200 før (nordøst for) Haugenkrysset og 1600 ÅDT etter (sørvest for) krysset. En trafikkberegning foretatt av Rambøll AS viser en ÅDT på henholdsvis 1600 og 2400 i de samme punktene i 2030. Det er beregnet at Fv.118 inn mot Botngård sentrum vil få en ÅDT på 900 i 2030.

Tallene for ÅDT tilsier at det for Fv.710 kan benyttes dimensjoneringsklasse H2 for nasjonale hovedveger med ÅDT < 4 000 og fartsgrense 80 km/t eller dimensjoneringsklasse Hø2 for øvrige hovedveger med ÅDT 1500 – 4000 og fartsgrense 80 km/t, ved prosjektering. Håndbok N100 forutsetter både for klasse H2 og Hø2 at kryssløsninger skal bygges som forkjørsregulert T-kryss eller rundkjøring. For klasse H2 sies det at på nasjonale hovedveger skal rundkjøringer kun etableres i knutepunkt eller ved innkjøring til tettsteder. Både for klasse H2 og Hø2 er det gitt anbefaling om at det bør anlegges planskilt kryssing på steder hvor barn krysser vegen, for eksempel ved skoler eller hvor det er potensial for mer enn 50 gående og syklende som krysser i maksimaltiden i et normaldøgn. Haugenkrysset på Fv.710 ligger i umiddelbar nærhet til Fosen videregående (350 elever), Botngård 1-10 skole (440 elever), Bekkefaret barnehage og Lyngrabben barnehage.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet mener de oppgitte tallene for ÅDT (årsdøgntrafikk) i Haugenkrysset tyder på at en forholdsvis stor andel av trafikken svinger av eller på Fv.710 i krysset, og at det har en viktig lokal funksjon. Departementets vurdering er derfor at Haugenkryssets funksjon for lokaltrafikken bør likestilles med dets funksjon for gjennomfartstrafikk på Fv.710.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan ut fra Statens vegvesen Håndbok N100 ikke se at det er noen faglige grunner for at det ikke kan bygges rundkjøring i Haugenkrysset selv om Fv.710 skal opprettholdes som hovedveg. Forutsetningen er at rundkjøringen utformes riktig i forhold til trafikkmønstrene. Hvor mye farten må reduseres gjennom krysset vil være avhengig av utformingen og hvilke løsninger som velges for myke trafikanter. Departementet vil peke på at Bjugn kommune har fått utarbeidet en omfattende trafikkanalyse med ulike alternativer.

Departementet konstaterer at dagens løsning i Haugenkrysset ikke er optimal i forhold til de anbefalinger som gis i Håndbok N100 og at trafikkøkningen som forventes på grunn av ny kampflybase på Ørlandet tilsier at vegen bør oppgraderes. Departementet har ikke vurdert de økonomiske konsekvenser av planvedtaket.

Det framkommer av saksdokumentene at Sør-Trøndelag fylkeskommune og Bjugn kommune har helt forskjellige vurderinger av om det foreslåtte vegsystemet med rundkjøring i Haugenkrysset vil medføre mer eller mindre gjennomgangstrafikk i Botngård sentrum. Samferdselsdepartementet og Statens vegvesen har ikke uttalt seg om dette.

Ut fra en gjennomgang av saken er Kommunal- og moderniseringsdepartementet enig i Bjugn kommunes vurdering om at de tiltakene de foreslår for det overordnede vegsystem vil kunne bidra til å dempe unødvendig gjennomgangstrafikk i Botngård sentrum. Det legger opp til at regional trafikk skal kjøre på det regionale hovedvegsystemet, og at trafikk som skal ut av Botngård skal ta kortest mulig veg til regional hovedveg for å unngå unødvendig gjennomgangstrafikk på lokale veger. Med en rundkjøring i Haugenkrysset vil det framstå som enklere å benytte veglenken langs Fv.710 mellom de to rundkjøringene inn mot Botngård enn å benytte lokalvegene som er tenkt ombygget til miljøgate. En løsning i Haugenkrysset med T-kryss, 80 km/t og vikeplikt vil ikke framstå som et like godt alternativ for den lokale gjennomgangstrafikken.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets konklusjon er at en riktig utformet rundkjøring vil gi en enklere atkomst til/fra Fv.710 for lokaltrafikken. Det vil bidra til et vegsystem som er oversiktlig, trygt og effektivt slik Bjugn kommune ønsker å oppnå i sitt planarbeid. Sikkerheten vil også øke ved at en rundkjøring naturlig hindrer fartsoverskridelser ved at selve svingebevegelsen i rundkjøringen gjør det vanskelig å passere raskere enn dimensjonerende fartsgrense. Departementet finner derfor at nytten av en rundkjøring i Haugenkrysset for den framtidige utviklingen av tettstedet Botngård framstår som større enn ulempene for gjennomgangstrafikken på Fv.710 ved noen sekunders tidstap på grunn av redusert hastighet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet finner derfor at de regionale og nasjonale interessene ikke er av en slik karakter at det gir grunnlag for å overprøve Bjugn kommune sitt vedtak.

Vedtak

I medhold av plan- og bygningsloven § 12-13 godkjenner departementet Bjugn kommunestyres vedtak av 24. juni 2014 «Områderegulering for Botngård Øst» etter alternativ 1, med rundkjøring for Fv.710 i Haugenkrysset. Det settes som vilkår at rundkjøringen omarbeides slik at den geometriske utformingen blir i samsvar med anbefalingene i Statens vegvesen Håndbok N100 «Veg- og gateutforming». Det forutsettes også vurdert ytterligere tiltak for å sikre myke trafikanter, herunder mulighetene for å få anlagt planskilt kryssing for gående og syklende.

Innsigelsen fra Sør-Trøndelag fylkeskommune tas dermed ikke til følge.

Bjugn kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune er orientert om departementets vedtak ved kopi av dette brevet.

Med hilsen

Jan Tore Sanner

Bjugn kommune	Rådhuset	7160	BJUGN
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2350 Sluppen	7004	TRONDHEIM
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030	OSLO
Statens vegvesen Vegdirektoratet	Postboks 8142 Dep	0033	OSLO